

UUTISKIRJE

Terveisiä Makumirasta!

Lämpimät terveiset teille opettajien täydennyskoulutushankkeestamme Pohjois-Tansaniasta Merun maakunnasta. Koulutukseen on valittu 33 yläkoulua, joista suurin osa on kyläyhteisöjen perustamia vähäisillä resursseilla varustettuja kouluja. Mukana on myös kuusi luterilaisen kirkon ylläpitämää yläkoulua. Tässä kirjeessä kurkistamme Ngyekun yläkouluun, missä muiden hankekoulujen tapaan odotettiin vuodenvaihteen jälkeen yläkoulun valtakunnallisten päättökokeiden tuloksia.

Vierailulla Ngyekun yläkoululla

Terevael Mbise, englannin opettaja ja Ngyekun yläkoulun apulaisrehtori

(Kuva: KNK)

Ngyekun yläkoulun apulaisrehtori **Terevael Mbise** tervehti iloisesti koulun pihalla helmikuun puolessa välissä, kun vietin siellä päivän seuraamassa koulun toimintaa.

2023	I	II	III	IV	hylätty
työt	1	12	5	17	1
pojat	1	5	11	22	0
yht.	2	17	16	39	1

Apulaisrehtorin hymyn synnä ovat koululle saapuneet yläkoulun valtakunnallisten päättökokeiden tulokset. Viime vuoden lopulla yläkouluopintonsa päättäneet Ngyekun oppilaat ovat ylittäneet koulun 15-vuotisen historian parhaimpaan tulokseen. Kaksi oppilasta saavutti korkeimman yleisarvosanan (Division I), melkein puolet heistä ylitti lukion pääsyyn oikeuttavan keskiarvon (vähintään Division III), ja vain yhden oppilaan suoritus hylättiin.

Toisin oli vuonna 2012, jolloin koulun ensimmäinen vuosiluokka osallistui neljän yläkouluvuoden jälkeen kansallisiin päättökokeisiin. Tulokset olivat silloin musertavan heikot: kokeisiin osallistui 83 oppilasta, joista 77 (yli 90 %) epäonnistui, heidän suorituksensa hylättiin. Loput kuusi oppilasta suorittivat päättökokeen

UUTISKIRJE

alimmalla hyväksytyllä keskiarvolla (Division IV). Ngyekun yläkoulun maine hylättyjen tulosten tuottajana levisi, mistä johtuen koulun oppilasmäärä romahti. Perheet pettyivät kouluun, eivätkä enää uskaltaneet lähettää nuoriaan Ngyekuun.

- Koulun tilanne oli silloin todella huono, Mbise kertoo. Opettajia motivoi työhönsä ainoastaan palkka, ei mikään muu. He eivät pitäneet koulustaan. Ruumiillinen rangaistus oli usein käytössä. Kun opettaja on epävarma opetustaidostaan, hän tarttuu helpommin keppiin. Mitä pätevämpiä opettajat ovat, sitä vähemmän he käyttävät ruumiillista rangaistusta. Se on niin yksinkertaista, Mbise huokaisee.

- Nyt kaikki on toisin. Kyläläiset kunnioittavat koulua ja meitä opettajia. Kylänraitilla opettajia tervehditään ja onnitellaan. ”Opettaja, onnitelut hyvistä tuloksista!” Oppilaiden vanhemmat ovat tuoneet limsakoreja koululle kiitokseksi.

Ngyekun yläkoulu on kyläyhteisöjen perustama valtion koulu, johon oppilaat tulevat lähialueelta. Mbise kertoi, että parantuneiden oppimistulosten myötä pari kylältä pääkaupunkiseudulle muuttanutta perhettä on lähettänyt lapsensa kotikylän yläkouluun opiskelemaan, mitä ei olisi voinut kuvitellakaan muutamaa vuotta aikaisemmin.

Kun vuonna 2015 aloitimme yläkoulujen opettajien täydennyskoulutushankkeemme, valitsimme mukaan Merun maakunnan alueen heikoimmin menestyviä yläkouluja, Ngyekun koulun muiden joukossa. Menneiden yhdeksän vuoden aikana koulun oppilasmäärät ovat pikkuhiljaa kasvaneet, ja päättökokeiden tulokset ovat vuosi vuodelta kohentuneet.

- Ngyekun yläkoulu pääsi mukaan Makumiran yliopiston täydennyskoulutukseen silloin, kun hanketta aloitettiin, Mbise muistelee. Aloitin silloin täällä vastavalmistuneena opettajana. Koulumme opettajat ovat oppineet paljon koulutustilaisuuksissa ja myös tapaamalla muiden yläkoulujen opettajia. Mutta tärkeää, ehkä tärkeintä on ollut se, että te olette rohkaisseet meitä. Makumiran yliopiston kouluttajat eivät ole tulleet arvostelemaan meitä, vaan rohkaisemaan ja vahvistamaan opetustaitoja. Me luotamme nyt itseemme opettajina.

Norinella on unelma

Ngyekun yläkoulun päättökoetilastolle antaa kasvot **Norine Nanyaro**, 17-vuotias nuori, joka on toinen korkeimman yleisarvosanan saaneista oppilaista. Tansaniassa yläkoulun lukuvuosi noudattaa kalenterivuotta, kun taas lukion lukuvuosi alkaa vuoden puolessa välissä heinäkuussa. Yläkoulun vuoden lopussa päättäneet joutuvat näin ollen odottamaan puolisen vuotta lukio-opintojen alkua. Norinekin on vielä kotona, lyhyen matkan päässä koulustaan. Hän auttaa isäänsä perheen omistamassa pienessä kyläkaupassa, ja äitiään kotitöissä ja pellolla. Sain tilaisuuden jutella Norinen kanssa, kun koululta soitettiin isälle kauppaan, ja isä antoi tyttärelleen luvan tulla koululle haastateltavaksi.

UUTISKIRJE

Norine Nanyaro yläkoulunsa pihalla 15.2.2024

(Kuva: KNK)

Norinella on koulustaan ja opettajistaan pelkkää hyvää sanottavaa. – Opettajat ovat opettaneet meitä hyvin, hän toteaa. Norine kertoo, että hänen esikuvansa on Tansanian nykyinen presidentti, maan ensimmäinen naispresidentti **Samia Suluhu Hassan**.

- Jonakin päivänä olen kuin hän.
- Haluat siis johtajaksi? kysyn.
- Ei, en välttämättä johtajaksi. Haluan olla itsenäinen nainen, haluan tulla toimeen omalla palkallani. Elämä kylissä on kovaa, on niin paljon haasteita. Tyttöjen ei ole helppo työllistyä ilman koulutusta. Pojille se on paljon helpompaa, he voivat hankkia vaikkapa moottoripyörän ja ansaita rahaa moottoripyörätakseina. Mutta meidän tyttöjen täytyy opiskella, jotta voimme auttaa perheitämme pois köyhyydestä.
- Isäni on kehottanut minua opiskelemaan. Elämä kadulla voi näyttää helpolta, mutta ilman koulutusta elämä on kovaa, isäni sanoo.

Norinen suunnitelmassa on painottaa lukiossa luonnontiedeaineita fysiikkaa, kemiaa ja biologiaa, sillä hän tähtää lukion jälkeen terveydenhoitoalalle sairaanhoitajaksi tai lääkäriksi.

- Haluan lääkäriksi, koska haluan auttaa vanhoja ihmisiä. Heillä on niin paljon terveysongelmia.

Norine kertoo isoisästään, äidin isästä, joka asuu perheen kanssa.

- Unelmani on onnellinen perhe. Haluan auttaa äitiä, isää ja muita sukulaisia niin, että perheemme on onnellinen, meillä on oma talo, emme ole enää köyhiä.

Työmme jatkuu

On ilo kertoa työn tuloksista ja nähdä, miten köyhyyteen ja epäonnistumaan tuomitut koulut vahvistuvat ja alkavat uskoa omiin kykyihinsä. ”Me luotamme nyt itseemme opettajina”, sanoi Ngyekun yläkoulun apulaisrehtori, painokkaasti. Opettajien taitojen ja ammatillisen itsetunnon vahvistuminen heijastuu suoraan

UUTISKIRJE

oppilaisiin ja heidän perheisiinsä. Köyhän kylän yläkoulu muuttuu kyläläisten silmissä lupaukseksi paremmasta tulevaisuudesta: meidänkin kylän koulusta voi saada huipputuloksia, meidänkin kylän koulusta voi ponnistaa kohti unelmia, kohti itsenäistä elämää. Ngyekun kyläläiset riemuitsevat siitakin, että heidän koulunsa tulokset olivat paremmat kuin lähiseudun kalliin yksityisen yläkoulun tulokset. Puhuttelevaa on myös, miten vastuuntuntoisesti nuori 17-vuotias tyttö suunnittelee omaa tulevaisuuttaan, omaa perhettään ja vanhuksia ajatellen.

Opettajien koulutustilaisuus Miririnyn yläkoululla 25.1.2024

(Kuva: KNK)

Työmme jatkuu tänäkin vuonna. Helmi-maaliskuun koulutuksissa aiheena on opetusvälineiden valmistus ja käyttö. Visuaalisten havainnollistavien opetusvälineiden merkitys korostuu, kun opetuskielenä ei ole oppilaiden vahvin kieli swahili, vaan englanti, jota osataan heikommin. Tavoitteena on kannustaa opettajia käyttämään paikallisia kouluympäristöstä löytyviä materiaaleja opetusvälineiden valmistuksessa.

Terveisin *Katri*

Kuva: Pia Rask

Katri Niiranen-Kilasi

Opetusalan asiantuntija Osallistava Opetus -yläkoulun opettajien täydennyskoulutushankkeessa Tansaniassa. Täydennyskoulutuksesta ovat vastuussa Makumiran yliopiston opettajankoulutusohjelmien lehtorit.

Myös puoliso Doward Kilasi toimii Makumiran yliopiston lehtorina kasvatustieteellisessä tiedekunnassa.

Makumiran yliopisto on Tansanian evankelis-luterilaisen kirkon ylläpitämä oppilaitos, missä koulutetaan pappeja, opettajia, muusikoita ja oikeustieteilijöitä.